

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. V. Primum Bullæ Privilegium, quod est circa tempus interdicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dicialibus, ad quarum formam est institutum Sacramentum penitentiae, non dari Delegato prorogationem jurisdictionis, per quem iudicat aliud novum delictum, quod forte committat quis post elapsum tempus Delegationis.

10. Sed adhuc inquires Primo, si confessor, apud quem incepisti prædictam confessionem, moriatur, vel alio modo desit, eligere ne possim alium confessorium, qui mea peccata omnia audiendo, me absolvat ab illis, finito anno bullæ, vel finito Iubilæi tempore.

Respondeo cum Castrop. tom. 1. rr. 3. disp. 4. p. 16. §. 7. n. 13. aliusque posse, si hæc electio novi confessorii fiat ante spiratum tempus privilegii, si postea in casu proposito prorogata, propter incompletam confessionem jurisdictionis. Ratio est quia confessores vi Bullæ, vel Iubilæi se habent ut unum: quare quando quis ex uno ad alium migrat, non iudicatur, nisi eundem eligere.

Neque dicas causam pendente debere c. 1. de off. deleg. ex iure (ut notat Navarrus l. 1. conf. in 2. edit. de eodem off. de leg. prosequi coram eodem iudice, coram quo accepta est: Ne id dicas, inquam, nam id verum est in causis fori externi, non vero in casibus interni fori. Cujus disparitatis ratio illa est, quia facultas data pro foro conscientie intelligenda est juxta naturam ejusdem fori, At in hoc foro penitens potest mutare confessorium, ut ipsi placet, donec finiatur causa per absolutionem.

11. Inquires Secundo, si post absolutionem hanc dictus penitens recorderetur alicujus peccati mortalis reservati commissi ante dictam absolutionem, poteritne virtute Bullæ, vel Iubilæi iterum absolutionem, ritè accipere à dicto confessario, qui solum habeat potestatem absolvendi vi Bullæ, vel Iubilæi? Respondeo non posse; quare tunc necesse erit illud peccatum oblitum consistere apud alium legitimum confessorium habentem potestatem ad illud absolvendum, ut ego dixi lib. 5. de penit. cap. 4. §. 10. num. 4. Ratio est quia delegatus cum functus est officio suo nihil amplius potest, at prædictus confessorius electus jam dandam absolutionem adimplevit suum officium; ergo &c.

Legem tamen Dicastillum apud Dianam, p. 11. tract. 8. ref. 28. qui putat, esse probabile, quod possit, si quidem tunc (ait) sequens confessio pertinet ad priorem, & est prioris complementum. Verum ne id extendas ad peccata commissæ post absolutionem illam priorem; hæc enim nec separatim, nec conjuncta cum oblitis absolvere dictus confessorius amplius ex vi privilegii Bullæ, vel Iubilæi poterit, quia nulla ratione pertinet ad absolutionem datam vel dandam ex vi Bullæ, vel Iubilæi.

CLAVSVLA V.

Vi possint in Ecclesiis (locutio est de iis, qui bullam sumunt) in quibus alia divina officia (interdictio durante) quomodolibet celebrare permixtum fuerit, vel in privato Oratorio ad divinum cultum tantum deputato ab ordinario visitando, & designando etiam tempore interdicti. Eius, cui ipsi causam non dederint, vel per eos non steterit, quominus amoveatur, & qui facultatem ad id à commissario Generali habuerit, etiam per horam, antequam illuc cesset dies & per horam post meridiem, in sua, ac familiarum, & consanguineorum suorum præsentia Missas, & alia divina officia per se ipsos si presbiteri fuerint, vel per alium celebrare facere, & tempore interdicti divinis interesse. Eius tamen qui privato Oratorio ad præmissa uti voluerint, & quoties id fecerint, aliquas preces Deo pro unione Principum Christianorum contra infideles, eorumque contra eandem victoriâ fundere, teneantur; imponitur.

CAPVT V.

Primum Bullæ Privilegium quod est circa tempus interdicti.

Bulla privilegium, interdicti tempore tres complectitur favores, quorum primum relatum in præcedente quinta clausula hic explicamus, mox in sequentibus alios duos explicaturi.

§. I. Præmittitur Summaria explicatio interdicti.

1. Interdictum Ecclesiasticum absolute, & sine limitatione latum, est regulariter censura, qua fidelibus vetantur. Primo officia divina, præsertim Missæ, celebrari. Secundo Sacramenta aliqua ministrare, vel recipere; nam non prohibetur Baptismus, Confirmatio, Pœnitentia, & Matrimonium; sed ministrare vel recipere Eucharistiam, Extremam Viaticum, Ordinem, licet cum inordinationibus, quas passim asserunt Doctores morandi, alique in tractatu de interdicto. Tertio, designate veratur Ecclesiastica sepultura.

2. Interdictorum autem variae sunt classes. Personale, id est illud, quo ipsa persona prædictis tribus prohibitionibus, afficitur.

3. Locale, id est illud, quo locus aliquis illis actionibus prædictis prohibitionibus, hoc est, quo in tali loco vetantur fideles, illas tres actiones exercere.

4. Mixtum, id est, quo tum persona, tum locus prohibetur.

5. Porro subdividuntur deinde eadem interdicta; nam quo ad interdictum personale, aliud est personale generale, estque quando interdictum totus populus, tota communitas, seu universitas, Collegium, Capitulum &c. quatenus hæc faciunt unum corpus morale. Aliud est personale speciale, hoc est, quando interdictum hic, vel ille.

6. Rursus interdictum locale, aliud est locale generale, atque est illud, quo interdictum locus, qui à communitate incolitur, v. g. Provincia, civitas, oppidum, villa, aliud est locale particulare, estque illud, quo interdictum locus particularis, vel loca aliqua particularia, v. g. hæc Ecclesia hujus civitatis, illa Ecclesia illius oppidi &c.

Hæc cum suis explanationibus, & limitationibus præsertim iis, quas concedit Cap. alma mater de fest. & comm. in 6. habes passim apud Suar. Hurt. Bonac. Lycop. Coninch. Avil. aliosque innumeros Doctores scriptores de interdicto.

7. Illud pro re nostra est advertendum, Bullæ Cruciatæ privilegia solum esse, stante interdicto locali generali, quamvis auctoritate Apostolica imposito: quare non personaliter quoquo modo interdictis, nec locali specialiter interdicto Bullæ Cruciatæ privilegia ulla conceduntur. An autem persona particulariter interdicta possit quomodolibet interdicti absolutionem obtinere virtute Bullæ, infra c. 11. §. 6. suo loco dicetur.

§. II. Favor primus Bullæ tempore interdicti, post Missas, & divina Officia celebrare &c.

1. His prælatis, ut explicetur primus hic Bullæ favor, pro tempore interdicti. Nota primo illud non concedi iis, qui dederunt causam interdicti, ut per ipsos fiat interdicti remotio.

2. Nota secundo, illa verba (in Oratorio privato) Doctores ex modo loquendi Bullæ, & ex intentione Pontificis extendunt ad omnes alias Ecclesias, dummodo fiat privatim officium, & solum coram suis, ut non explicabitur. Vide id late probatum à Ludovico à Cioce, in Bull. d. 1. cap. 5. dub. 2.

3. Nota tertio prædictum Oratorium debere esse approbatum, & deputatum ad divinum cultum, quæ de re ego pluribus egit in *Opus. de Sacrif. Missæ* lib. 1. c. 4. n. 11.

4. Nota quarto illud (in sua, & suorum præsentia) quod à me pluribus explicatum invenies loc. cit. n. 28. & late item habet Trullench. lib. 1. §. 3. dub. 5.

5. Nota quinto. Illud plurale *Missas*, & alia officia, & illud per alium, vel alios, hæc enim verba absolute, & non respectu prolata, ostendunt mihi, non unam tantummodo, sed plures Missas concedi eodem die per hoc privilegium, nec solum semel, & iterum, & item sapè divinis officiis privatim interesse.

An habens Bullam tempore interdicti obligetur Missæ privatim interesse.

6. His ita notatis, suum hic locum habere debet illa questio: An, sicuti bullam habens potest modo dicto interdicti tempore privatim assistere Sacro, ita obligetur, quando incidit dies festus de præcepto.

Respondeo. In utramque partem, æquo quasi Marte, congregiuntur Doctores, ut late habes apud Ludov. à Cruce, lib. 4. n. 5. & latissime apud Bard. p. 2. tract. 2. c. 3. sect. 6. & Trullench. loc. cit. dub. 6.

Ratio de obligantibus (inter quos sunt Coninchi, Avila, Alterius) præcipua est, quia nemo cogitur uti suo privilegio; Is ergo qui recipit cum bulla privilegium assistendi Missæ tempore interdicti privatim, poterit hoc privilegium nolle uti, & sic stare prohibitioni interdicti, quod vetat assistentiam ad Sacrum, & pro illo tempore aufert præceptum de huiusmodi assistentia.

7. Ratio obligantium (inter quos numerantur Lud. à Cruce, Villalobos, Joan. Sanch. Trullench.) illa item præcipua est, quia in tantum non obligaris, interdicti tempore, interesse Sacro in diebus festis, in quantum impeditis interdici lege: At per bullam hæc interdicti lex jam à te removetur, ergo, remota jam impedimento, redire debes ad obligationem assistendi.

Utriusque ratio cum probabilis, hoc est, alicujus momenti sit, utramque sententiam probabilem reddit.

8. Sed ecce, per hanc occasionem, alia subnascens quæstioncula. In tractatu de interdicto omnes Doctores statuunt per *Cap. Alma mater de Sent. Excomm.* in 6. concedi Clericis, & Ministri Ecclesiæ, atque adeo Religiosis, posse, interdicti tempore, Missas, & alia Divina Officia privatim, hoc est clausis januis, &c. (ut ibi distinctius explicatur) celebrare. Jam inquiri, an dicti Clerici, & Ministri obligentur Missæ privatim interesse diebus festis.

Respondeo, obligari. Nam invenio disparitatem cum Lud. à Cruce, lib. 6. inter hos Ministros ex vi dicti capituli *Alma Mater*. & inter alios ex vi Bullæ Cruciatæ. Siquidem prædictum privilegium collatum in c. *Alma Mater*. datur Ordini Ecclesiastico, cui privilegio non potest renuntiare quilibet privatus. At privilegium in Bulla conceditur ipsi personæ in particulari, cui ipsa particularis persona renuntiare libere valet. Non est igitur mirum, si ipsa praxis & receptus inter Fideles usus declaravit, Ministros prædictos obligari ad assistendum Sacro diebus festis, tempore interdicti, quia ut dictum est non possunt, non uti privilegio concessio tori Ordini Ecclesiastico. At, quia potest persona particularis, non uti privilegio sibi dato; ideo potest in Bulla, quæ datur particulari personæ, habere locum prima sententia dicta n. 7.

§. III. *Quid concedat Bulla, quoad celebrationem Missæ in Oratoriis Privatis extra tempus Interdicti.*

1. **B** Villa præter dictum favorem valendi celebrare, vel sacre celebrare tempore interdicti in Ora-

toriis privatis, concedit etiam in iisdem eundem favorem extra interdicti tempus. Sed de hoc ego late egi in *Opus. de Sacrif. Missæ* lib. 1. c. 4. §. 4. n. 36. quare non est id cum molestia Lectoris hic repetendum.

§. IV. *An per Bullam possit quis erigere Oratorium privatum, in quo celebretur sine alia Pontificis licentia.*

1. **A** Firmat Castrop. de Brill. disp. un. p. 6. num. 2. sine his verbis *Bulla ergo*, inquit, *concedit sumentibus ipsam ut possit habere privatum oratorium, & in eo celebrare Missas, vel celebrari facere, dummodo oratorium sit divino tantum cultui deputatum, & ab ordinario designatum juxta formam in Trid. sess. 2. in Decreto de celebrandis Missis præscriptam, & dum eo quis utitur, fundat preces pro unione Christianorum Principum, & eorum contra infideles victoria.* Hæc ille, cui assentitur Lud. à Cruce Bull. d. 1. c. 5. d. 1.

2. Ratio fundamentalis hujus sententiæ est, quia in Bulla expresse conceditur, ut in Privato Oratorio visitato utique, & designato ab Episcopo) tempore interdicti celebretur, ergo supponitur concedi etiam aliis temporibus non vetitis, quod est minus juxta Regulam Juris in 6. *Cui conceditur quod est plus, conceditur quod est minus.* Adde, in Bulla Latina expresse poni sic (*etiam tempore interdicti*). At particula hæc (*etiam*) cum exprimat casum difficiliorem, supponit, tanquam certum, casum minus difficilem.

Verum hanc sententiam prorsus rejicit Trullench. de Bull. lib. 1. §. 3. dub. 4. Gallenus de Bull. c. 4. dub. 3. Diana p. 9. tr. 1. res. 23. Medo d. 6. c. 1. n. 6. qui omnes non possunt (& quidem merito) sibi persuadere, Pontificem velle concedere Privilegium celebrandi Sacrificium Missæ in domo cujuscunque Privati, Sacrificium, inquam, quod est Summus actus Religionis, quem exercere in hac vita Fideles possunt, quemque cum summa, & possibili reverentia debent.

Hæc ex illis. Sed quia Adversarii possent, has, & similes rationes ex inconvenientia ductas eludere; illa mihi hæc de re diu cogitanti efficax menti occurrit: Quod Summus Pontifex, dum licentiam concedit, ut etiam interdicti tempore celebrari valeant Missæ in Oratorio privato, supponit, Oratorium jam esse alias ab ipso, vel ejus Delegato concessum, non autem per Bullam concedit. Sicuti cum dixit ut notavimus modo §. 2. n. 2. Concedo, ut habens Bullam possit celebrare in Ecclesia, etiam tempore interdicti, supposuit jam constitutam esse perfectè Ecclesiam, non enim per hæc verba constituit. Ita in casu nostro, Perfectè autem constituta supponitur Ecclesia, quando non solum materialiter, sed formaliter etiam est perfectæ, hoc est, legitime, ad Sacrificium Missæ in ea celebrandum, ab habente potestatem approbata.

§. V. *An Commissarius Cruciatæ possit prædictum Oratorium perfectè constituere, seu concedere?*

1. **D** Væ hic sunt sententiæ. Altera negat cum Dian. p. 4. tr. 1. res. 20. aliisque, atque adeo negat Commissarium Generalem Cruciatæ posse concedere facultatem ut quis, in Oratorio domus suæ celebret, vel faciat celebrare. Ratio potissima est, inquit, quia non apparet verbum ullum in Bulla etiam Originali Cruciatæ, per quod Summus Pontifex hanc facultatem commissario quamvis generali, communicaverit. Adduntur aliæ rationes, quæ certe non ita efficaces judicantur, perinde ac prædicta.

2. Altera concedit Trullench. lib. 2. §. 5. dub. 3. numer. 7. Mend. d. 37. a num. 105. Galleg. cap. 14. d. 182. contra Dianam, modo Oratorium, antequam in eo celebretur, visitetur, & deputetur ad Divinum Cultum ab Ordina-

P p 4 rio.

rio. Ratio hujus sententiæ est. Prima, quia Petrus de Cara in comp. trium Gratiar. p. 279. apud Mend. loc. cit. inter cæteras facultates. Commissarii Generalis recenset hanc. Item possunt (loquitur Commissarius Generalis Cruciatæ) concedere licentiam, ut quis celebret, vel celebrare faciat in Oratorio privato, quod prius fuerit ab Ordinario visitatum.

3. Secunda, quia idem Mendo. & Gallegus locis citatis testatur de ipsa praxi in Hispania, quia per annos multos à Variis Commissariis Generalibus hæc concessio facta est pluribus, sed certe solum Nobilibus, ac Dianastis, & in dies fit id quod ipsi probant ex informatione, quam iidem exceperunt ab ipsis Commissariis Generalibus, & ab eorumdem Secretariis, qui ejusmodi licentiam expedire solent.

4. Tertia, quia quod in Bulla Cruciatæ hoc Privilegium non inveniatur, nihil obstat. Credendum enim pro certo est, haberi ex aliqua alia Bulla, vel rescripto Commissariis directo, vel certe dicendum, usum tot annorum circa hanc facultatem legitimè concessisse jam Commissariis Generalibus ejusmodi potestatem.

5. Ut quid ego sentio, clarius proferam: Sciendum est Commissarium Generalem Cruciatæ residere in Hispania, atque ad hoc solere constitui alios commissarios provinciales in quacunque provincia, in qua Bulla promulgatur, & ab his Provincialibus substitui, seu nominari alios commissarios particulares in singulis civitatibus seu Diocæsis.

6. His distinctis, Puto Primum, esse valde probabile, commissarium generalem, qui in Hispania residet potiri, (saltem pro Nobilibus, pro quibus est praxis) potestatem prædicta, id enim admodum verisimile reddunt modo allatæ rationes.

7. Et quidem existimo (ut id suo hoc loco non præteream) cum eis conceditur à Commissario Generali hoc Privilegium, non necessariò debere habere Bullam Cruciatæ, quia hanc conditionem de habenda Bulla, non videtur requirere textus hujus concessionis; putarem tamen aliquam elemosinam ad arbitrium Commissarii esse dandam in subsidium belli contra Infideles; quia in his privilegiis Cruciatæ semper habetur à Pontifice dicti subsidii temporalis ratio.

8. Puto Secundò, commissarios provinciales, multo minus particulares, hac potestate nequaquam gaudere. Ratio est, quia licet commissarius generalis habeat à Pontifice facultatem communicandi commissariis provincialibus omnem eandem potestatem, quam ipse commissarius generalis habet; sic enim dicitur in Bulla originali, quam originalem affert Ludovicus à Cruce ipso initio expositionis Bullæ. Item ut Commissarius Generalis deputare possit Commissarios in singulis Provinciis per locorum Ordinarios, quorum conscientia onerantur, prævia nostra deliberatione approbandos, cum simili, vel limitata potestate, licet, inquam, hac universali potestate gaudeat, unde dicere quis posset, etiam hanc, de qua loquimur, posse concedere commissariis provincialibus; tamen non habemus solidum fundamentum affirmandi quod de facto concesserit.

9. Dices: In delegatione, qua commissarius generalis delegat commissarium provincialem, sic habetur, ut ad verbum refert Tancr. T. 2. Q. Mor. tr. 5. q. 46. *Damus potestatem, & facultatem cum omnibus suis incidentiis, & dependentiis, adnexitatibus, & connexitatibus secundum, & sicut nos habemus à Sanctitate Summi Pontificis, & sicut nos illas tenemus plenissime.* Ecce ergo quomodo totam potestatem suam, atque adeo hanc, Generalis de facto communicat Provincialibus.

10. Respondco, recolendo, quòmodo n. 4. dictum est, hanc potestatem non habere commissarium generalem ex vi tenoris Bullæ Cruciatæ, quia in illa, ne verbum quidem de hac, sed aliunde, &c. Dico igitur, esse commissarius generalis habeat potestatem communi-

candi omnia, quæ pertinent ad privilegia Bullæ Cruciatæ, sed unde habet quod possit communicare etiam illud, quod aliunde habuit, vel ex alio rescripto, vel ex consuetudine præscripta, & connexionem vel militiam, vel fati remotam habet cum ejusdem Bullæ privilegio, verba de facto communicet, cum per hoc solum communicet connexa, & annexa tenori Bullæ Cruciatæ, in quo tenore, ne vestigium quidem est hujus Privilegii de Oratoriis privatis concedendis: Incerta igitur de rem res est, & cum sit magni momenti, non est facile præsumenda.

11. Nec valet, si dicas aliquando id concessum hic Panormi à commissario provinciali fuisse. Nec valet nequam, quia semel, aut iterum id esse factum non potest præscriptionem; & credendum est, per errorem de bona fide tunc factum quod hodie re diligenter examinata, fieri non potest.

§. VI. *Quid possit concedere Commissarius circa celebrationem Missæ, quoad horam celebrandi.*

1. Propter connexionem, quam habet hæc quaestio cum præcedentibus, hic eam breviter tractemus. Præmittenda autem ad ejus explicationem est loquens doctrina.

Celebrandi hora est Auroræ tempus, usque ad Meridiem, ut in *Opusculo de Sac. Miss. lib. 1. c. 63. 4.* declaratum à nobis est; ubi in summa dixi licere probabilissima opinione Missam incipere duabus plus minus horis, ante Solis ortum; hoc est, antequam corpus solis oculis nostris appareat: Terminus autem, ultra quem celebrari non licet, dixi ibidem, esse Meridiem, sed certè moraliter acceptum, hoc est, ut inchoati Missa possit ante Meridiem, vel in ipso Meridie licet adhiberi tur postea.

2. Generalis ergo commissarius potest Nobilibus tamen, aut (juxta arbitrium ipsius commissarii) personis qualificatis concedere, ut per horam, antequam incipiat dies & per horam post Meridiem, Missa, & alia Divina Officia incipi possint, idque coram ipsa persona qualificata habente Bullam, & ejus familiaribus, & consanguineis. Vbi vides, non quemlibet, etiam quodlibet tum habentem Bullam, id ex se posse, sed solum illas qualificatas Bullam habentibus, quibus expresse concesserit commissarius. Hanc potestatem communicat à commissario generali commissariis provincialibus, quibus juxta dicta §. 4. n. 8. conceduntur connexa, & annexa, probabile iudicatio.

3. Inquires, Quandoquidam incipit hæc hora, quæ datur ex privilegio?

Respondeo. Cum Privilegium debeat aliquid operari, omnes autem Missam possint incipere duabus horis ante solis ortum; Ideo qui habet hoc privilegium poterit tribus, plus minus horis ante dictum ortum. Et quia omnes item possunt incipere Missam in ipso Meridie, idcirco, qui hoc privilegio gaudet potest incipere una hora post ipsum Meridiem. Ita Trull. de Bull. l. 1. §. 5. d. 3. n. 3. cum aliis.

CLAVSULA VI

Conceditur item tempore interdicti (id est interdicti sacralis generalis) Eucharistiam, & alia Sacramenta, & iterum in die Paschæ, posse recipere.